

MARTA MĒNESĪ SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA STATUSS PIEŠKIRTS VIENAM UZŅĒMUMAM

SIA IESPĒJA IZAUGSMEI

 Sociālais uzņēmums izveidojis sociālās pediatrijas sistēmu, kas nodrošina indivīda attīstību intelektuālos procesos, sociāli - emocionālo attīstību un attīstību atsevišķos medicīnas procesos, veicinot runu un valodu, tādējādi mazinot un novēršot riskus turpmākai pozitīvai intelektuālai un sociālai attīstībai.

 Sociālā uzņēmuma mērķis ir veicināt bērnu un jauniešu ar invaliditāti attīstību, bērnu un jauniešu ar sociāla rakstura problēmu, intelekta un veselības traucējumiem atveseļošanu un integrēšanu sabiedrībā, kā arī sniegt atbalstu viņu ģimenēm.

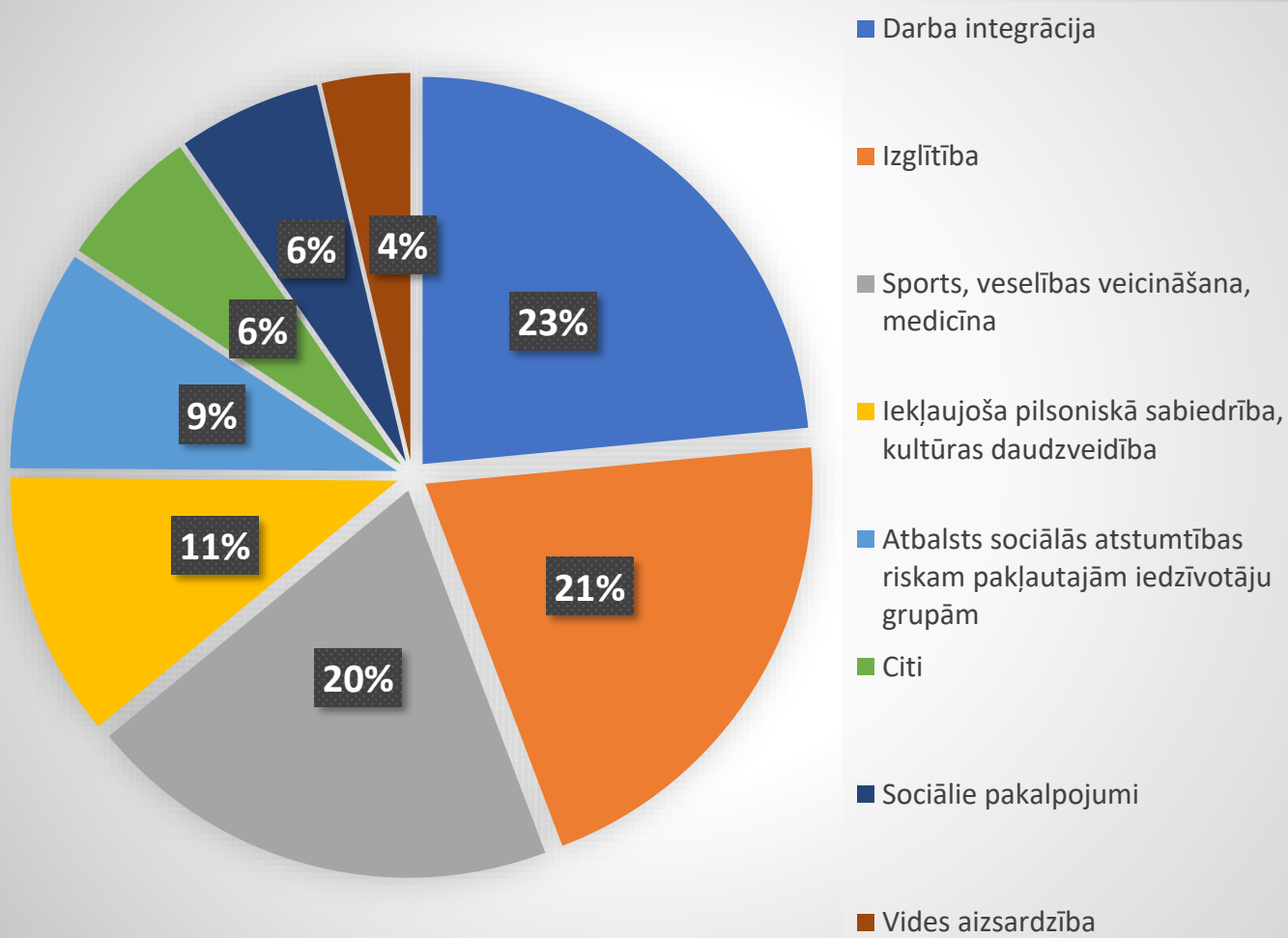
Rīga

Šobrīd Latvijā ir reģistrēti un aktīvi darbojas 217 sociālie uzņēmumi un ar tiem var iepazīties Sociālo uzņēmumu katalogā www.socuznemumi.lv

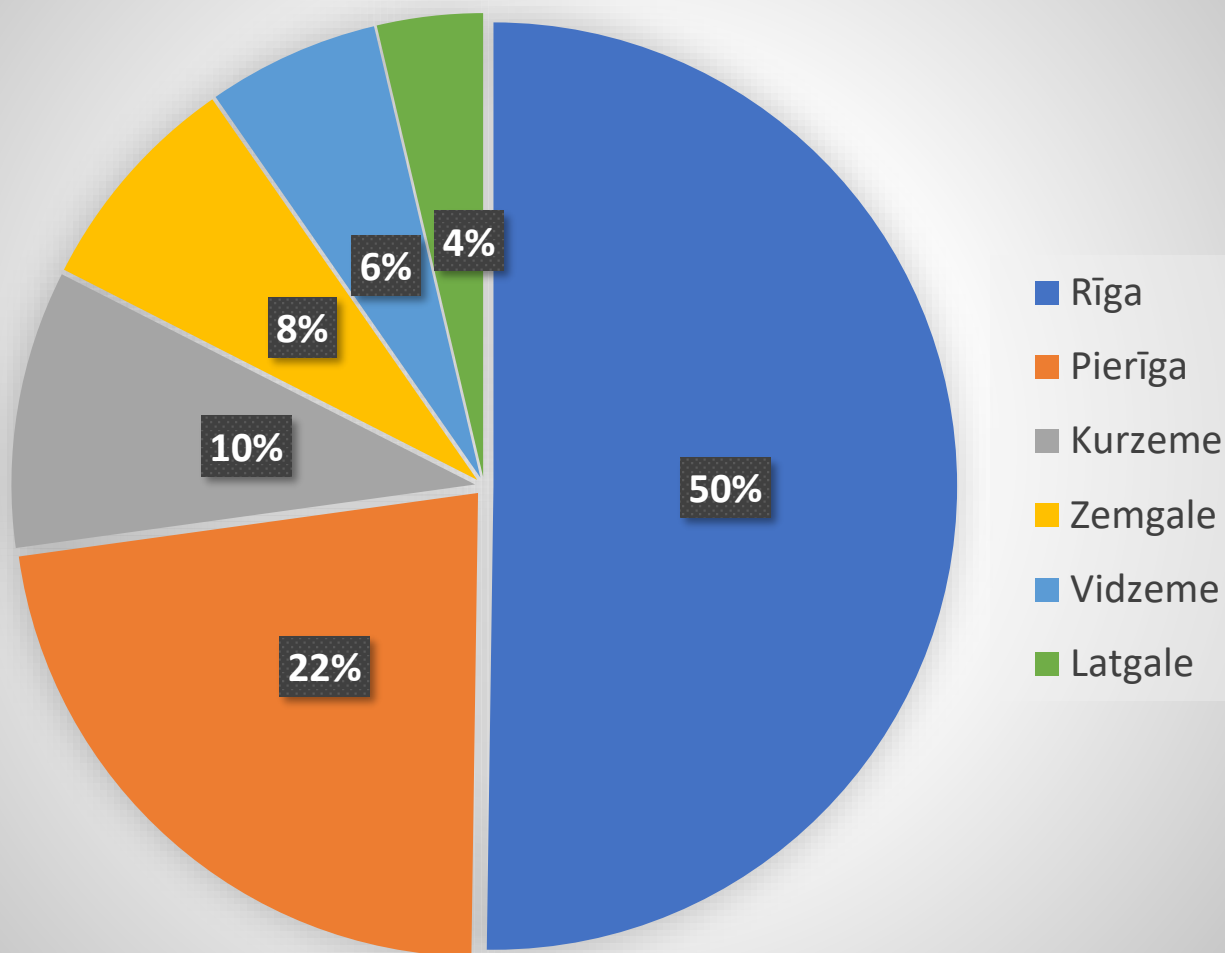
AKTUĀLĀ STATISTIKA

2023.gada marta beigās Latvijā kopā bija 217 aktīvi sociālie uzņēmumi

SOCIĀLO UZŅĒMUMU IEDALĪJUMS PA JOMĀM

SOCIĀLO UZŅĒMUMU IEDALĪJUMS PA REĢIONIEM

Vairāk informācijas par sociālajiem uzņēmumiem skatīt Labklājības ministrijas mājas lapā un Sociālo uzņēmumu reģistrā:
www.lm.gov.lv/lv/socialo-uznemumu-registrs

TURPINĀM IZMANTOT IESPĒJAS!

- **VSAOI kompensācijas – aicinām neatlikt uz pēdējo brīdi**

Sociālie uzņēmumi var saņemt kompensāciju par veikto Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) darba devēja daļu par nodarbinātajām personām ar invaliditāti un garīga rakstura traucējumiem un vienreizēju algas kompensāciju par pirmo pilno kalendāra mēnesi, ja augstāk minētā persona, uzsākot darba attiecības ar sociālo uzņēmumu, ir bijusi reģistrēta bezdarbnieka statusā. Kompensāciju var saņemt visi sociālie uzņēmumi (ne tika darba integrācijas sociālie uzņēmumi).

Līdz šim kompensāciju ir saņēmuši 23 uzņēmumi. Kopā par 112 personām izmaksātā summa ir 102 672,51 EUR.

Vairāk informācijas skatīt Labklājības ministrijas mājas lapā:
www.lm.gov.lv/lv/vsaoi-kompensacijas

- **Konsultācijas biznesa plāna izstrādei**

Lai palīdzētu plānot uzņēmuma nākotni, Labklājības ministrija sniedz iespēju sociālajiem uzņēmējiem saņemt bezmaksas konsultācijas biznesa plāna izstrādei par tādām tēmām kā sociālā uzņēmējdarbība, finanses, mārketingi, grāmatvedība un nodokļi. Katrs sociālais uzņēmums var saņemt kopā ne vairāk kā 70 konsultācijas (konsultācijas ilgums – 1 stunda). Šādu iespēju ir izmantojuši 30 uzņēmumi (katrs uzņēmums izmantojis vidēji 20 konsultācijas).

Vairāk informācijas skatīt Labklājības ministrijas mājas lapā:
www.lm.gov.lv/lv/konsultacijas-socialajiem-uznemumiem-biznesa-plana-izstradei

INFORMATĪVIE SEMINĀRI

Kā pašvaldībām veicināt sociālās uzņēmējdarbības attīstību? Šo jautājumu martā Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija aktivitāšu cikla "Attīstām sociālo uzņēmējdarbību kopā!" ietvaros pārrunāja ar 10 pašvaldībām Latvijā.

Martā apmeklēts - Preiļu novads, Krāslavas novads, Augšdaugavas novada pašvaldība, Daugavpils valstspilsētas pašvaldība, Rēzeknes novads, Ludzas novads, Alūksnes novads, Gulbenes novads, Madonas novads un Aizkraukles novads!

Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas individuālās vizītes pašvaldībās tuvojas noslēgumam. Kopskaitā apmeklētas 36 pašvaldības, aprīlī un maijā plānotas noslēdzošās 7 vizītes. Secinājumi un rezultāti sekos!

Vairāk skatīt Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas Facebook kontā: <https://saite.lv/luo>

PASĀKUMI LATVIJĀ

Ar lielu prieku varam izziņot biedrības “**Reach for Change**” jaunās inkubācijas programmas dalībniekus, kas ir daļa no Labklājības ministrijas sociālās uzņēmējdarbības aktivitāšu cikla “Attīstām sociālo uzņēmējdarbību kopā!”. Atlases process noritēja trīs kārtās un astoņu mēnešu programmā, kas sākas 21.martā un ilgs līdz 13.oktobrim, no 22 pieteikumiem ir uzņemti 7 talantīgi un motivēti sociālie uzņēmēji.

✨ **Jānis Broks** no sociālā uzņēmuma [SIA “Dzīves oāze”](#) strādā ar mērķi uzlabot sabiedrības dzīves kvalitāti un sniedz sociālos pakalpojumus.

✨ **Elizabete Pavlovskā** no sociālā uzņēmuma [SIA “Ziedona klase”](#) strādā ar misiju veicināt izglītības, pilsoniskās sabiedrības un kultūras daudzveidības attīstību.

✨ **Anna Balode** no sociālā uzņēmuma [SIA “ĒT Resursu Centrs”](#) strādā, lai palīdzētu cilvēkiem, kas cieš no ēšanas traucējumiem un depresijas, nodrošinot palīdzību ēšanas traucējumu ārstēšanā, kā arī psihosociālas intervences pacientiem un viņu tuviniekiem.

✨ **Kristīne Jacino** no sociālā uzņēmuma [SIA “Engineering for children”](#) vēlas veicināt sabiedrības dzīves kvalitāti un, it īpaši, rosina bērnu vēlmi apgūt un pilnveidot ZTIM (zinātnes, tehnoloģiju, inženierijas un matemātikas) zināšanas un prasmes.

✨ **Egita Matulēna** no sociālā uzņēmuma [SIA “Sajūtu Māja”](#) strādā ar misiju veicināt izpratni par emocionālo, garīgo un fizisko attīstību bērna augšanas laikā un izglītības iegūšanas procesā.

✨ **Jaroslavas Tomaševičas** no sociālā uzņēmuma **SIA “Jauniešu rīts”** mērķis ir bez vecāku apgādības palikušo bērnu un bāreņu socializācija sabiedrībā, kā arī jauniešu, kas sasnieguši pilngadību, ievadīšana patstāvīgajā dzīvē.

✨ **Diana Freiberga** un **Zigmunds Freibergs** no sociālā uzņēmuma **SIA “D&Z Projects”** strādā, lai veicinātu gan augstākās izglītības attīstību, gan lai sniegtu atbalstu zinātnei Latvijā kopumā.

Vairāk informācijas biedrības “Reach for Change Latvia” Facebook kontā: <https://saite.lv/pHy>

MARTA INTERVIJA

Imants Lipskis – Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktors.

Imants kopš 2018.gada ir Labklājības ministrijas Sociālo uzņēmumu komisijas priekšsēdētājs. Komisija izvērtē pretendenta atbilstību sociālā uzņēmuma statusam vai jau reģistrēta sociālā uzņēmuma darbības atbilstību.

? Šogad 1.aprīlī ir sava veida jubileja, jo Sociālā uzņēmuma likums ir spēkā jau piecus gadus. Kā mums to vērtēt?

Noteikti, ka pozitīvi, jo Latvija ir viena no valstīm, kurai ir izstrādāts savs tiesiskais regulējums sociālo uzņēmumu darbībai un ir ieviesti zināmi atbalsta pasākumi. Uz šo brīdi Latvijā darbojas 217 sociālie uzņēmumi. ALTUM ar sociālajiem uzņēmumiem ir noslēgti 203 granta līgumi par kopējo summu 12,6 miljoni eiro. Protams, nav iespējams visu sasniegto izteikt skaitļos un procentos, tomēr piecu gadu laikā ir paveikts daudz.

- Pirmkārt, piecu gadu laikā ir izveidojies stabils sociālo uzņēmumu skaits, kuri ar savām idejām, inovācijām un pozitīvu enerģiju sniedz svarīgu ieguldījumu, lai risinātu sabiedrībai svarīgas problēmas un tādējādi padarītu mūsu valsti labāku kopumā.
- Otrkārt, šo piecu gadu laikā visas sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas apritē iesaistītās puses ir ieguldījušas ievērojamu darbu sabiedrības informēšanas un izglītošanas jomā, lai sociālās uzņēmējdarbības tēmu uzturētu aktuālu un pievērstu sabiedrības uzmanību šim sektoram.
- Treškārt, piecu gadu laikā ir bijusi iespēja testēt daudzas jaunas pieejas un atbalsta pasākumus, kas ļauj izdarīt secinājumus par veiksmīgiem un ne tik veiksmīgiem risinājumiem, un kaldināt plānus nākamajam laika nogrieznim.

? Kā Tu raksturotu sociālo uzņēmējdarbību Latvijā?

Sociālie uzņēmumi ir ļoti dažādi, bet sociālos uzņēmumus vieno mērķis - risināt sociālās problēmas ar biznesa instrumentiem. Arī Latvijā veidojas izpratne līdzīgi kā citās valstīs par to, ka sociālajam uzņēmumam jāražo preces vai jāsniedz pakalpojumi kā tradicionālajā uzņēmējdarbībā, tikai ar mērķi risināt arī sociālo problēmu.

Jāsecina, ka pieci gadi vēl nav bijis pietiekami ilgs laiks, lai sabiedrībā un potenciālajos sociālajos uzņēmējos pilnībā nostiprinātos pārliecība, kas īsti ir sociālā uzņēmējdarbība un, ka sociālais uzņēmums nav pilnīga labdarība vai no publiskā finansējuma atkarīga struktūra.

Citviet pasaulē sākotnēji sociālos uzņēmumus galvenokārt atpazīna kā darba integrācijas uzņēmumus, kas nodrošina darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti un citām mērķa grupām, tomēr arī Latvijā redzam, ka sociālie uzņēmumi nenodarbojas tikai ar darba integrāciju, bet var radīt jaunus, inovatīvus produktus un pakalpojumus. Piemēram, sociālie uzņēmēji rada mobilās lietotnes vai tiešsaistes platformas kā daļu no risinājuma, integrē bērnus ar īpašām vajadzībām un izstrādā inovatīvas mācīšanās metodes. Sociālo uzņēmumu darbības lauks tiešām ir ļoti plašs un arī nākotnē paveras iespējas dažādu jaunu pakalpojumu attīstībai.

? Kā Tu raksturotu sociālo uzņēmēju?

Sociālie uzņēmēji ir tie, kuri, saredzot kādu problēmu, aktīvi rīkojas. Visbiežāk pašu piedzīvotas vai plašākā sabiedrībā novērotas problēmas ir iemesls un dzinējspēks uzsākt sociālo uzņēmējdarbību, lai ar biznesa instrumentiem risinātu dažādus sabiedrībā pastāvošus sociālos izaicinājumus. Sociālā uzņēmējdarbība ir stāsts par cilvēkiem, kurus vieno sirds degsme un aicinājums padarīt šo pasauli labāku, radot produktus un pakalpojumus, kas palīdz citiem, un atstāt pozitīvu ietekmi uz sabiedrību kopumā.

? Kā Tu raksturotu sociālās uzņēmējdarbības tempu Latvijā?

Sociālā uzņēmējdarbība Eiropā un pasaulē uzņem apgriezienus un mums jācenšas neatpalikt. Pieaugošais sociālo uzņēmumu skaits liecina, ka arvien lielāka sabiedrības daļa ir gatava iesaistīties dažādu sociālo problēmu risināšanā un sociālās uzņēmējdarbības virziens kļūst aizvien jaudīgāks. Vai pašreizējais sociālo uzņēmumu skaits ir pietiekams? Noteikti, ka nē. Mums jāturpina veidot nosacījumus, kas mudinātu iesaistīties sociālo uzņēmumu veidošanā arvien vairāk sociāli domājošus uzņēmējus. Latvijā ir potenciāls sociālo uzņēmumu skaitam būtiski augt. Protams, sociālo uzņēmumu skaits un dinamika būs atkarīgi gan no pašu cilvēku vēlmes iesaistīties šajā nišā, gan arī no apkārtējās vides un cik tā būs atbalstoša un iedrošinās uzsākt veidot sociālo biznesu. Jebkurā gadījumā izaugsmei ir liels potenciāls.

? Ko, Tavuprāt, svarīgi ņemt vērā, lai sociālā uzņēmējdarbība būtu veiksmīga?

Pirms iesaistīties šajā jomā, katram pašam kritiski jāizvērtē iespējas, jāattīsta skaidrs redzējums par pašu biznesa ideju un sociālo problēmu, kura tiks risināta ar biznesa metodēm. Un vēl, neviens potenciālais sociālais uzņēmējs nevar zināt pilnīgi visu par šo tēmu. Tāpēc aicinu izmantot tās iespējas, ko sniedz likums, kā arī konsultēties pie ekspertiem, apmeklēt pieejamās mācības un arī iedvesmoties no citiem sociālajiem uzņēmējiem, tieši viņi var pastāstīt gan par veiksmīgo pieredzi, gan arī par grūtībām, kas norūda ceļā uz sociālo mērķu sasniegšanu.

? Kādi secinājumi rodas, darbojoties Sociālo uzņēmumu komisijā, kura izskata sociālā uzņēmuma statusa pretendētus?

Kopš Sociālā uzņēmuma likuma pieņemšanas Sociālo uzņēmumu komisija ir neatņemama sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas sastāvdaļa. Komisijas sastāvā ir 10 komisijas locekļi un tā sniedz motivētus atzinumus par pretendentu atbilstību sociālā uzņēmuma statusam, kā arī izvērtē sociālo uzņēmumu gada darbības pārskatus.

Ļoti augstu novērtēju savstarpējās komunikācijas un sadarbības nozīmīgumu komisijas darbā. Ļoti pozitīvi ir tas, ka komisijā sadarbojas kā valsts institūciju, tā arī nevalstisko organizāciju pārstāvji. Komisijā, kopīgi diskutējot, tiek lemts, kam dot zaļo gaismu, un kam varbūt vēl nav pienācis īstais brīdis. Komisijas atbildība ir liela, jo mums jāsaprot pretendentu motivācija un tās patiesums, jāmēģina izprast, kādu sociālo ietekmi radīs pretendenta uzņēmums.

Piecu gadu laikā komisija ir noslīpējusi savas prasmes, darbojoties ar pretendentiem, bet process ir nepārtraukts un katru reizi komisijas sēdēs ir interesantas sarunas un jautājumi ar pretendentiem, jo katrs ir unikāls, katrs nāk ar savu ideju, katram ir savs sociālā biznesa modelis, katram ir savi nākotnes plāni, katram ir savs atšķirīgs produkts vai pakalpojums, ko piedāvāt sabiedrībai. Ir aizraujoši uz klausīt dažādas idejas, jo sociālās problēmas risinājums, formāti, preces, pakalpojumi var būt ļoti dažādi, sociālie uzņēmumi var būt gan lieli, gan mazi, gan lokāli, gan starptautiski, gan tradicionāli, gan inovatīvi.

? Kam, Tavuprāt, būtu jāpievērš uzmanība sociālās uzņēmējdarbības turpmākajā attīstībā?

Analizējot esošās tendences un sociālo uzņēmēju pieredzi, saredzu divus lielus izaicinājumus.

- Pirmais ir par neizmantoto potenciālu Latvijas reģionos un novados, jo vismazāk sociālo uzņēmumu ir Latgalē, Vidzemē un Zemgalē. Sociālās uzņēmējdarbības attīstībā novados svarīga loma ir arī pašvaldībām, kuras varētu sekmēt sociālo uzņēmējdarbību savā administratīvajā teritorijā. Ir virkne pozitīvu piemēru, kur pašvaldība kopā ar uzņēmējiem domā un praktiski atbalsta un iedrošina vietējos iedzīvotājus kļūt par sociālajiem uzņēmējiem un dot savu ieguldījumu aktuālo sociālo problēmu risināšanā atbilstoši vietējai situācijai un vajadzībām.

- Otrs izaicinājums ir saistīts ar sociālās uzņēmējdarbības īstenošanu jeb dzīvotspējīga biznesa plāna sagatavošanu un realizāciju, lai sociālā uzņēmēja iniciatīva būtu ilgtspējīga. Mans ieteikums būtu pirms biznesa projekta uzsākšanas konsultēties pie speciālistiem, apmeklēt mācības un iedvesmoties, lai gūtu pārliecību, ka iecerētā iniciatīva būs realizējama. Jārēķinās, ka tomēr ne visi sociālajā vai labdarības jomā strādājošie var kļūt par uzņēmējiem, un otrādi. Sociālajam uzņēmējam ir nepieciešams skaidrs redzējums gan par sociālo problēmu, gan biznesa ideju. Vienlaikus jāatceras tas, ka strādāt sabiedrības labā ir misijas darbs, kā arī tas, ka sociālā uzņēmējdarbība nav labdarība, jo uzņēmumam jābūt rentablam un stabilam, lai varētu sociālo misiju pildīt ilgtermiņā.

? **Novēlējums sociālās uzņēmējdarbības jomas darba rūķiem un atbalstītājiem?**

Aicinu turpināt attīstīt savas biznesa idejas, uzkrāt pieredzi, izmantot iespējas mācīties no citiem un apgūt jaunas prasmes, kas paplašina redzesloku un veicina sociālā biznesa attīstību. Labus darbus neatlieciet uz tālu nākotni, sāciet pie tiem strādāt jau šodien. Lai arī ne uzreiz redzēsiet rezultātu, arī mazi sasniegumi un daļa no padarītā sniegs gandarījumu, un motivēs turpināt izdarīt lietas līdz galam. Katrs no mums esam daļa no kaut kā liela, un šajā gadījumā – daļa no Latvijas sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas, un katram no mums ir kāda lielāka vai mazāka loma tās attīstībā un stiprināšanā. **Lai izdodas katram paveikt iecerēto!**

Paldies par interviju!

AKTUĀLI SOCIĀLAJIEM UZŅĒMUMIEM

Biedrība "Reach for Change Latvia" Labklājības ministrijas sociālās uzņēmējdarbības aktivitāšu cikla "Attīstām sociālo uzņēmējdarbību kopā!" ietvaros veic **aptauju par sociālās ietekmes mērīšanu/ apzināšanu un pārvaldību Latvijas sociālajos uzņēmumos.**

Aptaujas mērķis ir apzināt problēmas, ar kurām saskaras sociālie uzņēmumi, mērot un pārvaldot sociālo ietekmi, un noskaidrot, kāds atbalsts uzņēmējiem būtu nepieciešams.

Sociālais uzņēmējdarbības aktivitāšu cikls
ATTĪSTĀM SOCIĀLO UZŅĒMĒJDARBĪBU KOPĀ!

**Aptauja sociālajiem uzņēmumiem
par sociālās ietekmes mērīšanu un
pārvaldību**

IZGLDĪJUMS TAVĀ NĀROTĒ

Valsts kase
NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2014-2020

ESROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālā
fondā

Reach
for Change

Sociālais
uzņēmējdarbība
Latvijā

Aicinām ikvienu sociālo uzņēmumu, kam piešķirts sociālā uzņēmuma statuss, aizpildīt šo nelielo anketu 🙌 <https://ej.uz/ietekmesaptauja>